

Bács-MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, SZOMBAT 1922. november 18.

314. szám

Megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-13

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSEG: Kraja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kraja Alexandra-utlica 1 (Lalbach-palota)

A nép szava

Mire e sorok napvilágot látnak, az angol választásoknak eredménye már ismeretessé válik. A jelek már nem csalhatnak, a konzervatív párt lesz a többség. Azok, akik a választásoktól a világpolitika irányvonalának eltolódását várták, nem találhatnak — lelki berendezkedésük és politikai pártállásuk szerint — sem vigasztaló, sem lehangoló tényezőt ebben az eredményben. Az angol konzervatív-párt éppen olyan konzervatív, mint amennyire az SHS. királyságbeli „radikális-párt” radikális, „demokratapárt” demokráta, mint amennyire egységes a magyarországi „egységes-párt”, vagy, mint amennyire nemzetközies a szociáldemokraták itt is, másutt is, mindenütt.

Ez a parlament a győzelem végzőében született meg s a béke hajjai között mult ki. Ez a két határkö szeszürítve és összezsúfolva magába zárja mindazt a tragikusá nőtt balfogást, mindazt a logikából kifordult koncepciót, mindazt a programot és hitvallást megbecstelenítő cselekedetet, amivel a béke-korszakában, a békeszerzés munkájában folytatták azt, a miről négy évvel ezelőtt már azt hittük, hogy elérkeztünk a végére.

A minap választott Amerika, ma választott Anglia, a francia kormánykrisis előreveti a francia választások árnyékát, az a három nép, amelyiknek leghangosabb a szava s amelyek külön-külön a győző hatalmakat, együtt a győző világot képviselik, hozzájut ahhoz, hogy helyesléssel vagy tagadásával igazolja vagy elbuktassa a háború likvidációjának új háborús állapotot szülő politikáját.

Ezek a választások, a választásokat megelőző jelenségek és főként a választások előrendelésének kényszerre arra mutatnak, hogy lassan-lassan, bátortalanul ébredő öntudatossággal mégis csak közeledünk ahhoz az állami berendezkedéshez, melyben a kormány omnipotenciáját a népek rendelkezési joga váltja fel. A háború gazdálkodás rendszabályait sokan az államszocializmus felé haladásnak tekintették, nem vevén észre azt a kiegyenlíthetetlen különbséget, ami a szocia lista állam állampolgári jogainak s a háborús állam állampolgári kötelezettségeinek kiegyensúlyozottsága között tátong. A világ-háború muszájja a legdemokratikusabb törvényhozási szerveket is statisztikákká devalválta. A népképviselők csak arra voltak jók, hogy a jövő-menő kormányoknak legyen közönségük, amikor a hadvezetőségek által approbált deklarációkat kellett megteenniük. A világháború a nagy vezérkarok

politikájának volt sikere, — sikere, mert mindig az történt, amitők akartak, csak éppen az összeomlás terhét hárították másra. Erre már jó volt a nép is. Jajgatni, terhetek viselni, éhezni és szenvedni — ezt a jogukat a világ népei már közvetlenül gyakorolhatták.

A telhetetlenség törvénye nem csak a fizikában érvényes. A háború után összeült parlamentek Angliában is, Franciaországban is, sőt Amerikában is folytatták elődeik munkáját. Csak a szavak módosultak s azok sem tulságosan. A háborúban az *elenséget* kellett leigazni, a háború után a *győzöttet*. Amit akkor a gyorsítelő ágyúk vegeztek el, azt most elvégzi a jövőtéli bizottság. De megmaradt változtatás és enyhü-

lés nélkül annak a hatalomnak teljessége, mely a háború alatt saját népe élete és halálának volt ura s most ura lett a legyőzött népek életének és halálának. A míg nem lesznek kénytelenek belátni, hogy minden élet s minden halál milyen fatomosan összetartozik.

Az angol választásokban, tul választási statisztikákon és a pártarányok eltolódásain, mi most nem látunk mást, mint az angol nép akaratának a megnyilatkozását. Ma az angol nép nyilatkozik meg, holnap telén már a francia. És telén közeledik az az idő is, amikor szóhoz jut Európa minden népe. S a szóhoz jutó nép még sohasem hívta a háborút és soha sem ellenezte a békét.

(d.)

Radics Beogradba készül

A horvát blokk hevonulása meghozta a parlament egyensúlyát

A jogpárt a passzivitás fentartása mellett

A beogradi politikai közvéleményt ma legjobban az a kérdés foglalkoztatja, eljön-e a horvát blokk a parlamentbe. A delegátusok már vissza tértek Zagrebba és ottani jelentés szerint már be is számoltak Radicsnak beogradi tárgyalásai eredményéről. Drinkovicsnak Beogradban tett optimista nyilatkozatai és Radicsnak az utóbbi napokban több beogradi lapban is megjelent nyilatkozatai után már nagyon kevés a valószínűsége annak, hogy a blokk végrehajtott bizottsága november 25-re összehívott ülése ne a Beogradba menés mellett döntsön.

A horvátok bevonulása a parlamentbe nagyon súlyos helyzet elé fogja a kormányt állítani. Ha a mai kormánypártok minden egyes tagjára biztosan számíthatna a kormány, akkor optimális esetben 212 kormánytámogató képviselő állna szemben egy 151 tagu ellenzéki blokkal szemben. A kormánynak tehát így is többsége van.

Hatvanegy főnyi többséggel is nehéz dolog kormányozni különösen, ha az ellenzék technikai nehézségeket is akar támasztani. De még zavarosabbá teszi a helyzetet, hogy a kormány még nem tudja, valóban számíthat-e minden képviselőjének támogatására. Drinkovicsék többször és behatóan tárgyaltak a demokraták balszárnyával és zagrebi hírek szerint majdnem 50 demokrata támogatására is számít a horvát blokk. Lehet, hogy ez a szám túlzott, de a fele is elég, hogy a kormány többséget meginassza. Protics Sztóján is sokat, talán a legtöbbet érintkezett Beogradban Drinkovicsékkal akik, mint ez a tény mutatja, nagy súlyt helyeztek a vele való meggyezésre. Ez annak a jele, hogy Proticsot is mint parlamenti erőfényezőt ért-

kelték és számitanak rá, hogy a radikális tábor egy részét a döntő pillanatban magával tudja rántani. Ha ez valóban bekövetkezne, akkor Papis koalíciós kormánya már csak a parlament kisebbségére támaszkodhatna, vagyis lehetetlenné válna.

A beogradi »Novosti« Tomljanovics disszidens demokrata képviselő cikkét közli, amelyben üdvözlö a horvát blokk részvételét a parlamenti munkában.

Ugyancsak a »Novosti« közli azt a hírt is, hogy 2-3 napon belül Radics Stepan is Beogradba érkezik, hogy személyesen tárgyaljon az ellenzék vezetőivel.

Közben Zagrebban a horvát blokk legitrinazingsabb pártja, a Jogpárt diszcreditálni igyekszik a passzivitás feladását célzó akcióit. A párt vezére, Kossutics, a »Hrvatska Misas«-ban azt írja, hogy Drinkovicséknak nem volt felhatalmazásuk a blokktól a beogradi tárgyalásokra. A demokrata »Rijec« ezzel szemben megállapítja, hogy Drinkovicséknak teljes felhatalmazásuk volt a parlamenti pártokkal való tárgyalásokra. Kossutics nyilatkozata nem jelent mást, mint hogy a horvát blokkban egyenlenséget akar támasztani. Ennek azonban csak az lehet az eredménye, hogy a horvát blokk nagyobb része el fog menni Beogradba és Kossutics elszigetelt akciója el fogja veszíteni jelentőségét.

György herceg amerikai utja

Beogradból jelenük: Papis miniszterelnök György herceg kivánságára felkérte Krsztics Gyorgye lovasági ezredet, hogy kísérje el a herceget svájci utjára. Az ezredes a megbízást elfogadta és már megkezdte a herceg utazásának előkészítését. György hercegnak azt a

tervét, hogy üdülése után Amerikába utazik, politikai körök szimpátiával fogadták. Azt hiszik, hogy a királyfi megjelenése az Amerikában élő jugoszlávok között nagyon kedvező hatást fog gyakorolni és szorosabbá teszi a kapcsolatot az anyasországgal és a kívándoroltak között.

Szokics indítványa

nem a nemzeti kisebbségek választójoga ellen irányult

— Szokics nyilatkozata —

Szokics Manojlo képviselő javaslata az opciós határidő meghosszabbításáról, melyet a Szokics által szerkesztett »Pravda« alapján közöltünk, érhető izgalmat keltett a vajdasági nemzetiségi kisebbségek körében. Ezért a Bácsmegeyi Napló beogradi munkatársa magához Szokicshoz fordult felvilágosításért indítványa céljára.

Szokics képviselő kijelentette, hogy a Bácsmegeyi Napló és általában a nemzeti kisebbségek rosszul fogták fel az ő javaslatát. Javaslatom, — mondotta — elsősorban Délszerbiára vonatkozott. Ugyanis Délszerbiában Kemal pasa győzelme és főleg az a proklamációja, hogy Trácia ismét török fennhatóság alá fog kerülni, a muzulmán lakosságra nagy benyomást tett és nyugtalanságot keltett.

Tekintetbe kell venni azt is, hogy a legtöbb délszerbiai rablóbanda éppen ennek a Kemal győzelmén örvendő muzulmán lakosságnak a soraiból toborozódik és a többi lakosság sokat szenved ezektől a rabló bandáktól.

— Ezért azt a javaslatot tettem, hogy ezeknek a muzulmánoknak az opció jogát egy évvel hosszabbítsák meg. De ez csak Délszerbiára vonatkozik. Evvel lehetővé tesszük, hogy a nyugtalan muzulmán elemek Tráciába vándoroljanak és a nyugalom az ország déli részén helyre fog állani. Ezt a javaslatomat a kormány s a bizottság is egyhangulag magáévá tette és legközelebb a parlament plénuma elé kerül.

Ismétlem, a többi kisebbségekre a javaslat egyáltalában nem vonatkozik.

Megnyugvással regisztráljuk el Szokics képviselő nyilatkozatát és örülünk, hogy eloszlatjuk azt a félreértést, mintha javaslatának rejtett célja a nemzeti kisebbségek választójoga ellen irányult volna. Megállapítjuk viszont azt is, hogy a félreértésre a Pravda adott okot, melynek vásárnapi számunkban idézett cikkéből merült ki, hogy a javaslat csak a délszerbiai muzulmán kisebbségekre vonatkozik.

Nem eskette meg a bíróság a Sztojkov elleni vád koronatanuját

Sulyos vádak Sztojkov Mózes ellen — Izgalmas szembesítés — Ludaics Bogdán vallomása — Szombat éjjelre várják az ítéletet

A főtárgyalás negyedik napja

A mai főtárgyalást 9 órákor nyitotta meg az elnök. Megállapítja azonban, hogy a vádlottak közül a szabadlábon levő Krisztekánics nem jelent meg. Ezért felüggeszti a tárgyalást és rendőreket küld a meg nem jelent vádlottért. A rendőrök tízenegy órákor jöttek vissza Krisztekánicsossal.

A vádlott aludt

a lakásán, amikor a rendőrök felköltöttek. Így csak tízenegy órákor kezdődött a főtárgyalás.

Bugarszky Lázár dr. főispán

Dr. Raics, Zundánovics védője intézközött kérdéseket. Milyen utasítást adott Zundánovicsnak és milyen hangon adta az utasításokat?

Bugarszky: Egyszer utasítottam arra, hogy az alispáni hivatal terhére eszközölnön kifizetést. Hivatalos hangon érintkeztem vele.

Védő: Három levelet intézett Zundánovicshoz?

Elnök: Felmutatja a leveleket. Bugarszky: Igen, mind a hármat azért, hogy javíttassa ki a vármegye autóját.

Most Sztojkov kérdezi a főispánt. — Miért nem továbbították azokat a fáviratokat, amiket én a kúriáteskör írtam a jegyzőkönyv és szolgabírókhoz s utasítottam őket arra, hogy semmit ne vigyenek magukkal?

Ügyész: Ez hivatalos titok.

Sztojkov: Nem tudtam, hogy a bíróság előtt is van hivatalos titok.

Bugarszky főispán erre a kérdésre megtagadja a választ.

Sztojkov: Kérem, nyilatkozzék főispán ur, mi volt az impressziója arról, ahogyan Vlaskalin a vizsgálatot vezette?

Bugarszky: Az én impresszióm az volt, hogy Vlaskalin pártoskodás nélkül, politikai befolyástól menten igazságosan vezetett a vizsgálatot.

A következő tanu Popovics Miklós vármegyei számvétségési főnök.

Elnök: Hogy történt a bajai háromszög kiürítése.

Tanu: Én csak Baján voltam, hogy a községekben mit csináltak, azt nem tudom.

Elnök: Volt-e Stavelnak követelése az alispáni hivataltól?

Tanu: A saját személyében nem volt, csak mint a kameoni bánya részvényesének.

Elnök: Az alispáni hivatal nem fizetett ki neki 175.000 koronát?

Tanu: Nem.

Elnök: Jelen volt-e, amikor árverezték a marhákat? Nem vette észre, hogy a jobb marhákat elkülönítették?

Tanu: Jelen voltam, de nem láttam.

Elnök: Miért szedték össze a marhákat?

Tanu: A bajai háromszögtől azért szedték össze a marhákat, hogy azok eladásából fedezzék az egyes községeknek az alispáni hivattal szemben fennálló tartozásait.

Elnök: Hogy keletkezett az alispáni hivatal kézikasszája?

Tanu: Itt kezdtek összegyűjteni az utleveléket fizetett díjakat s ezeket az összegeket használták föl az alispáni hivatal kiadásaira. A magyar rezsiből is maradt vissza pénz, a petróleum és sűrítész eladásából befolyt pénzeket is itt őrizték. Ez a kézi kassza meg volt egészen addig, amíg Vlaskalin nem jött vizsgálatot tartani.

Ezután Sztojkov intéz a tanuhoz kérdést a vármegyei számvétségés szerve-

zetéről, az alispán utalványozási jogáról és a vármegyei adók kivételéről.

Sztojkov: Meddig volt az alispáni hivatalban kézipénztár?

Tanu: 1922. évi augusztus végéig. Ezután Stavel intéz kérdést a tanuhoz:

— Tudja-e, hogy nekem volt követelésem a vármegyétől?

Tanu: Tudom, azt hiszem 500.000 koronára.

Arszenovics: Előfordulhatott-e, hogy a kézipénztárban 150—160.000 korona is összegyűjt?

Tanu: Ez alig volt lehetséges, mert a szabályok szerint ilyenkor a pénz át kell adni a főispántárnak.

Arszenovics: Emlékszik-e arra a megbeszélésre, amikor a jutalom kérdése került szóba?

Tanu: Emlékszem. Valaki ekkor azt mondta, hogy Krisztekánics már kapott két tehenet, tehát neki nem jár jutalom. De, hogy ezt ki mondta, arra nem emlékszem.

Dr. Popovics ügyvéd Stavel védője azt a kérdést intézi a tanuhoz, hogy volt-e szó Stavel követeléseinek kifizetéséről.

Tanu: Nem tudom, hogy arról szó volt-e. A követelések nem voltak részletezve, de hogy fennálltak ilyen követelések, arról biztos tudomásom van.

Dr. Raics Zundánovics védője még azt a kérdést intézi a tanuhoz, hogy történetesen volt-e a marhák árverésénél módja, mire Popovics kijelenté, hogy nem tudja, mert nem ért ehhez.

— A következő tanu,

Wamoscher Imre

sombori gazdálkodó.

Elnök: Volt-e ön pénzt kért a alispántól?

Wamoscher: Nagybátyám motorkéket adott el az alispánnak 150.000 koronáért. Ezért felmentem az alispáni hivatalba a pénzért, amiből Sztojkov alispán 110.000 koronát fizetett ki. Az összeget íróasztalának fiókjából vette elő és én szabályszerű nyugtát adtam érte. Zundánovics ez alkalommal nem volt jelen, hanem őt hivatalban kerestem fel az összegből még fennmaradó pénzért, valamint a motorkék által elfogyasztott benzín áráért. Néhány nap múlva újra felmentem a hivatalba és akkor meg is kaptam a még fennálló követelést.

A többi tanu

Poti Adám gazdálkodó a következő tanu, aki az elnök kérdésére elmondja, hogy Sztojkov neki 160.520 korona bért fizetett a bérelt repülőfedélért és ezt a pénzt 1922. augusztus 22-én kapta meg.

Lazics Uros az alispáni hivatal szolgája tanuvallomásában előadja, hogy egy ízben Zundánovicstól 126.000 koronát, Sztojkov alispántól pedig 38.000 koronát kapott, hogy az alispán földjén dolgozó munkásokat kifizesse. Ő a kifizetés után részletesen el is számolt ezekről az összegekről.

Elnök: Miért Zundánovicshoz és miért nem az alispánhoz ment pénzt, mikor annak a földjén dolgoztak?

Lazics: Mert láttam, hogy a földön Zundánovics rendelkezik és az alispán is azt mondta, hogy Zundánovicshoz menjek pénzért.

Elnök (Zundánovics): Miért adott pénzt privát célra a penztárból?

Zundánovics: Az alispán úgy rendelkezett, hogy fizessem ki a munkásokat a kézipénztárból, majd ő elszámolta.

Elnök: Nem találta ezt furcsának?

Zundánovics: Nem. Nekem, mint alispán tisztviselőnek, azt kellett tennem, amit a főnököm elrendelt. Független vagyok és feltettem az állásomat.

A következő tanu Kenedi Róbert kereskedő, aki Ludaics részére vett marhákat. Az árverési jegyzőkönyvet köz-

vetlenül a Vlaskalin-féle vizsgálat előtt írta alá.

Pelazics Aszók sombori földműves 18—20.000 koronáért kilenc marhát vett az árverésen. Nem emlékszik rá, hogy aláírta-e a jegyzőkönyvet.

Plavics Koszta sombori kereskedő kilenc marhát vett. A jegyzőkönyvet nem az árveréskor, hanem később írta alá. Zundánovics a lakásán kereste fel ebben az ügyben.

Masirevics Szankó rendőri fogalmazó tíz marhát vett 31.100 koronáért. A pénzt masnap kifizette. A

Jegyzőkönyvet Zundánovics akkor akarta vele aláírni, amikor Vlaskalin megérkezett, de ő ezt megtagadta.

Bogdánovics Zsivorád, a kameoni kőbánya tisztviselője elmondja, hogy az ő lakásán, Novisádon, augusztus 28-án Sztojkov kereste Stavelt, akit ő adta. Sztojkov és Stavel hossza ideig bizalmasan tárgyaltak, hogy miről, azt nem tudja. Popovics védő kérdésére közli a tanu, hogy tud arról, hogy Stavelnek volt követelése az alispáni hivataltól.

Pánics Zsiván szabályi földműves elmondja, hogy dr. Tapavica a vásár alkalmával megkérte, menjen el vele marhákat venni. Mivel a vásáran nem találtak megfelelőt, a vármegyére mentek az árverésre. Ott Tapavica két tehenet kiválasztott és azokat a saját számára félretette. A tehenek az ő becsülés szerint tíz-tizenkétszer koronát értek.

A védők ellenzik a tanu megesketését, amit azonban a bíróság elrendel.

Az elnök egy órákor a tárgyalást felüggeszti.

A délutáni tárgyalás

Délután negyed ötkor folytatják a tárgyalást, amelyen a többi tanuk kihallgatása következik.

Králács Milán sombori kereskedő a következő tanu.

Elnök: Mit tud arról, amikor a bizottság a Kredita Banknál Stavelt nyugtát kereste?

Tanu: Ekkor éppen a bankban voltam. Kolarics igazgató később jött. Ő elsánte nem emlékezett rá, hogy hol a nyugta, de később megtalálta. A bizottság ott lement a nyugtát, a másolatot ott hagyta, az eredetit pedig magával vitte. Ennél Sztojkov is jelen volt.

A bíróság az ügyész tiltakozása ellenére elrendeli a tanu megesketését.

A dobrovoljacok földje

Kerényi Sándor sombori kereskedő elmondja, hogy ő Sztojkovnal panaszt tett, hogy a dobrovoljacok a Rasztina-pusztán levő fundus instructus elvették és állandóan elhordták a szénát és a szalmát. Először Petrovics főlzolgabíróhoz ment panaszra, aki azonban azt mondta, hogy nem tud segíteni, mert az alispán erősen pártolja a dobrovoljacokat. Ekkor ment Sztojkovhoz, aki előkezében fogadta és Ludaics főlzolgabíró kiküldte Rasztinára, hogy vizsgálja meg az ügyet, de ennek nem volt eredménye.

Ügyész: Kínált Sztojkovnak valami jutalmat?

Tanu: Erre még gondolni sem mertem. Sztojkov megkérte a tanutól, igaz-e, hogy Ludaics azt mondta neki, hogy nem tud semmit sem tenni a dobrovoljacokkal szemben.

Tanu: Igaz. Később Ludaics Pihár szolgabíróval is kint volt, de ekkor sem intéztek el semmit.

Ügyész: Kinek a költségére voltak kint?

Tanu: A szolgabírósg elküldte a számlát a napidíjakról és kocsi költségekről és én fizettem ki.

Ezután a pár koronatanujának Ludaics Bogdán sentai lakos, volt sombori szolgabírónak a kihallgatása következik.

A koronatanu vallomása

Jelen voltam a vármegyei házában a marhák árverésénél, — mondja Ludaics. — Az árverés egyik hátsó udvarban történt. Itt azt ajánlotta Sztojkov alispán, hogy vegyünk közösen marhákat, mert olcsók. Én vettem is hét darabot, amit Arszenovicsnak fizettem ki. Amikor elmentem, láttam, hogy az egyik istálló be van zárva. A szolga azt mondta, hogy ott az alispán rendelkezése Tapavica mat-

hádi vannak elzárva. Később kinyitattam az istálló ajtaját és láttam, hogy két vagy három gyönyörű marha van bent. Ekkor láttam, hogy ez nem tiszta dolog és ebből

piszkos alfér

lesz. Szótam Kenedinek, hogy minden haszon nélkül adja el az én marháimat. Pár nappal később magához hívott: az alispán és azt mondta, menjek Rasztina pusztára, hogy a dobrovoljacok ügyében intézkedjem és

vegyem vissza azt a földet, amit az agrárreform a dobrovoljacoknak rendelkezéleg biztosított.

Az elnök (közbeszól): Ki licitált utoljára a marhákra?

Tanu: Nem tudom. De azt tudom, hogy a Tapavica részére rezervált két marhát nem vezették elő és Tapavica részt sem vett az árverésen.

Tapavica (közbeszól): Ki tántotta ki magát ki a vallomásra?

Tanu: Nekem nincs szükségem titánításra. Megesküszöm rá, hogy ez mind igaz.

Sztojkov: A szolga mondta magának, hogy én zártam be az istállókat?

Tanu: Valaki mondta, de hogy ki, azt nem tudom.

Ezután Ludaics Bogdán folytatta vallomását.

— Mikor Rasztinára értem, kérdeztem a jegyzőt, hogy áll a dobrovoljacok ügye? Láttam, hogy minden a törvényes előírások szerint történt, mert a rendelet írta elő, hogy nemcsak a földet, hanem a fundus instructus is igénybe kell venni és ki kell osztani. Másnap visszautaztam Somborra, jelentkeztem az alispánnál, aki leültetett, megvárta, amíg mindenki elment, aztán a következőket mondta nekem:

Nézzé maga ügyes, élelmes ember, az apia súlyos beteg, talán rövidesen meg is hal. Én magát főbíróvá teszem és biztosítom tovább is a karrrierjét. Ha maga a dobrovoljacoktól elveszi a földet, mind a ketten keresztelni fogunk százezer koronát.

Hallottam, hogy Sztojkovra sok minden rosszat beszélnek, de nem hittem el semmit. De ekkor láttam, hogy

a mendemondák igazak.

Elnök: Mit mondott még az alispán?

Tanu: Ismételtén mondta, csak csináljam meg, majd ő gondoskodik róla, hogy semmi baj ne legyen.

Sztojkov közbeszól: Nem szégyelli, hogy így hazudik.

Elnök: Rendreutalítottam. Ezután az elnök felhívására Ludaics Sztojkov szemébe mondja vallomását.

Sztojkov: Nem igaz, nem igaz, hazudik! Ezért vall így, mert az apja is, ő is, ellenségek. Hallgassák ki erre Markovicsot!

Tanu: En nem haragszom, én csak sajnálni tudom Önt, az én lelkiismeretem tiszta. Az Önérol ezt aligha hiszem.

Nikolics védő: Maga radikális, az apja is az, a főispán is az. Miért nem ment azonnal a főispánhoz el jelenteni?

Tanu: Mert négyeszmeközti történt.

Védő: Miért nem szolt akkor, amikor fölmentették állásától?

Tanu: Vártam az alkalmat, hogy kiderüljenek a visszaélések és én is elmondhassam amit tudok. El is mentem s el is mondtam mindent az államtikárnak.

Tapavica: Hogy van az, hogy délelőtt még licitált, délután pedig már tudta, hogy ez gázsg?

Tanu: Mert láttam, hogy üzetés nélkül viszik el a marhákat.

Hadasi védő: Milyen viszonyban van atyja Sztojkovval és Tapavicával?

Tanu: Nem tudom.

Tapavica: Olvasta azt a határozatot, amellyel én, mint vármegyei főügyész felüggesztettem az ön atyját, aki akkor Sentán volt főügyész?

Sztojkov a tanuhoz: Maga volt az első, aki kinevezésemkor előtű hízlegelni. Még nyulat is hozott ajándékba.

A védők ellenzik, az ügyész indítványozza a tanu megesketését

A bíróság a tanu megeskötését megelőzte.

Emiatt az ügyész senmisségi panaszt jelentett be.

Nikolies védő kéri *Viaskalin* főispán és *Alexievics* főinspektor tanukénti kihallgatását.

A bíróság nem határozott még az előterjesztés felet.

Ezután következett

a többi tanu

kihallgatása.

Petres Marko napszámot, *Petres* Mladent, *Kanjo* György millicsi rendőr, *Vranics* Ferenc rendőr, *Kovacs* János napszámot hallgatta ki a bíróság, akik az árverés körülményeiről tesznek vallomást. Ellentétesen vallanak abban a kérdésben, hogy a kiscserélt marhák jobbak voltak-e, vagy rosszabbak azoknál, melyekről kiscserélték.

Kihallgatta még a bíróság *Gain* Vászavádolt fiát, *Gain* Vaszclint.

Amikor az elnök megkérdezte tőle, rokonságban van-e a vádlottak közül valakivel, így válaszolt:

— Azt hiszem, az apámmal.

Ezzel a derűs mozzanattal végződött az izgalmas főtagyulás. Szombat déle előreláthatólag befejezik a bizonyítási eljárást, szombat délután megartják a perbeszédokat s így nincs kizárva, hogy szombat éjjel meg lesz már az ítélet.

Ismétmegdrágula vasut?

A drágaság helyett a drágaság elleni akciót téri le a kormány

A beogradri *Epocha* legutóbbi számban hírt ad arról, hogy a kormány ismét a vasuti díjtételek felmérésének tervével foglalkozik.

Ez év július elsején, — tehát csak ötödik hónappal ezelőtt, — emelte fel a vasuti árven százalékkal a tarifákat. Akkor a juo-korona Zürichben 1.65 centimesen, mai értékének tehát két harmadrészen jegyzették. Azóta megindult a nagy dinarjavítási akció, a juo-korona ideiglenesen 2.20 centimes körül stabilizálódott, ennek hatása alatt tagadhatatlanul olcsóbbodás állott be minden vonalon, csak az állam folytatta a drágítást.

Azok az okok, amelyek a kormányt az új tarifamelásra készítették, teljesen ismeretlenek a nagyközönség előtt. A vasutak mérlegei mindéddig aktívak voltak, az új felszerelés nagy részét, teher- és személykocsikat a jóvátételi számla terhére szállítja Németország, a további behúzáások céljára, új vonalak építésére az amerikai dollárkötszónnek kellene szolgálnia, nincs tehát semmi szemmel látható ok arra, hogy a juoszláv vasutaknak a többi közép-európai államokkal szemben már most is *legdrágább* díjtételeit ismét felemeljék.

A laikus csak azt látja egyelőre, hogy az állam még több bevételt akar elérni és ezért drágít. De minden laikus látja azt is, amit illetékes helyen nem akarnak tudomásul venni, hogy az ilyen drágításokra rendszerint *magaz az állam fizet rá*. Az állam új jogcímet ad a termelőknek, gyárosoknak, iparosoknak, kereskedőknek egyaránt az ára felmérésére, amit vasuti bevételtöbblet fejében elé, annak öttizedszeresét lesz kénytelen az állam alkalmazzotainak pótlék fejében kifizetni.

Ugyanakkor pedig, amikor a nagy valutajavítási akció folyamatban van, a vasuti tarifamelás a legjobb eszköz arra, hogy *ezt az akciót megbuktassa*. A külföld azt látja, hogy pénzintz javulása mellett az állam egyre drágít: ez az állami bizalmatlanság megrendíti a külföldnek a dinár értékébe vetett bizalmát is. E szubjektív okok mellett kézzelfogható és szemmel látható súlyos következményei lesznek a tervezett tarifamelásnak a dinár külföldi kursusára: a *vasuti szállítási díjak meg-*

drágulása a már eddig is minimálisra csökkent kivétel teljesen meg fogja szüntetni.

Az S. H. S. királyság kiviteli cikkeknek beföldi ára a dinár emelkedése folytán *tulhaladta a világpiacon*. Ennek hatása alatt, a külföldi kereslet csökkenése folytán, olcsóbbodás állt be a beföldi piacon is és ez olcsóbbodás folytán kezdett kivételünk ismét megindulni. A *megdráguló vasuti tarifa* azonban ismét

megdrágítja a juoszláviai árukat a külföldön, a kivitel az eddiginél is csekélyebbre csökken, ami természetesen meg fogja buktatni a dinár javítási akciót, minden dollárkötszón és minden csehslavok segítségével végrehajtott akció dacára. A vasutak fogalma a tarifadrágulás arányában *csökken* és a kiskorralom nagy haszon fizeteli elvnek hátrányait az állam és a lakosság egyaránt a legsúlyosabban fogja érezni!

Visszavonta az igazságügyminiszter a bírói és ügyvédi törvényjavaslatot

A törvényhozó bizottság viharos ülése — Leszavatták az igazságügyminisztert — Az ellenzék kivonult a tisztviselő-törvény tárgyalásánál

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság péntek délelőtti ülése háromnegyed 11-kor kezdődött *Kurbegovics* elnöklele alatt.

Magovics (dem.) tiltakozott az ellen, hogy a napirend első pontjának nem a *bírói és ügyvédi törvényjavaslatot* tették meg és a napirend ilyen megváltoztatását javasolja. Erre hosszú vita fejlődött ki, melynek végén *Magovics* *vics* *javaslat* at 17—15 arányban elfogadják. *Magovics* *vics* *javaslat* at 17—15 arányban elfogadják. *Magovics* *vics* *javaslat* at 17—15 arányban elfogadják. *Magovics* *vics* *javaslat* at 17—15 arányban elfogadják.

Markovics igazságügyminiszter *elb* *ből* *látható*, hogy az egész közvélemény által rosszul fogadott javaslatát most is a leszavazás veszélye fenyegeti, ezért

visszavonta a bírói és ügyvédi törvényjavaslatát

Ezután átérték a *tisztviselő-törvény* tárgyalásának folytatására. Az elnöklésben járta el *Kurbegovics* egy tévedése miatt nagy zavart keletkezett. Ugyanis a pontnál három javaslatot egyszerre tett föl szavazásra. A szavazás után a kormány párt a szabálytalan szavazás megsemmisítését követelte, az ellenzék pedig a szavazás jogossága mellett kardoskodott. Ebből hosszú vita fejlődött ki, mely alatt igen heves jelenetek játszódtak le. Végül is

az ellenzék elhagyta a termet, csak *Gyonovics* (köztárs.) maradt a teremben és tiltakozott az új szavazás elrendelése ellen. Tiltakozása elmondása után ő is kiment a teremből. A bizottság 35 tagja közül csak 15 maradt a teremben. Minthogy a kvórum 14, az ülést felfüggték és a szakasz összes pontjait a 26. §-ig elfogadják.

A legközelebbi ülés szombaton délelőtt lesz.

Megkönnyítik a devizaforgalmat

A beföldi forgalom teljesen felszabadul — Plavics Dusan nyilatkozta

Beogradból jelentik: *Plavics* *Dusan* devizaügyi kormánybiztos a sajtó képviselői előtt hosszabb nyilatkozatot tett prágai és zürichi tárgyalásairól, amelyeknek legfontosabb eredménye, hogy a svájci pénzügyi előkészítései ezennel nagyobb figyelemmel fogják kísérni a dinár jegyzését.

Deviza-politikája új irányairól kijelentette, hogy

az az eddiginél sokkal szabadabb. A devizaforgalmat fel fogja szabadítani, de mégis állami ellenőrzés alatt marad.

A külföldi hitelezők legális szükségleteiket szabadon kielégíthetik. *A beföldi devizaforgalom teljesen szabad lesz, amennyiben a bankok és kereskedők egymás között szabadon kereskedhetnek, a külföldi forgalom azonban nem lesz szabad.*

A ki- és bevétel továbbra is állami kontrol alatt fog állni.

A dinár további áralakulásáról kijelentette *Plavics*, hogy a *dinárnak meg kell tartania mai értékét a Narodna Banka minden intervenciója nélkül is.*

Privicsevics a horvátok ellen

A nemzetgyűlés pénteki ülése

A parlament pénteki ülését délután öt órakor nyitották meg. Napirenden a hadikaripótlás kérdése szerepelt, amit megelőzve *Angelics* Pavle demokrata képviselő, interpellációt intézett *Privicsevics* közoktatásügyi miniszterhez, hogy *miért helyezték át partérből horvát tanítókat és tanítónőket.*

Privicsevics közoktatásügyi miniszter hosszabb beszédben válaszolt az interpellációra. A miniszter válaszában az a legérdekesebb része, amelyben különösen hangsúlyozta monarchisztikus érzeit és a *közársági pártot államellenesnek bélyegezte*. Ezeknek a kijelentéseknek az ellenzék élénken tiltakozott és viharos közbeszólások hangzottak el. Föltűnő volt, hogy amikor *Privicsevics* a *horvátokat*, mint a monarchia elleneséit ültelte föl, *Timotevics* bel-

ügyminiszter élénken helyeselt miniszterválaszának.

Privicsevics közoktatásügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy a horvát tanítókat és tanítónőket azért helyezte át, mert azok a horvát közársaság mellett álltak és *Rudcsot* minden alkalommal ovtációkban részesítették. Kijelentette *Privicsevics*, hogy a tengerők áthelyezésének jogát az alkotmány biztosítja és *ő elni is fog ezzel a joggal a jövőben is, hasonló esetekben.*

A miniszter ezen kijelentésére óriási vihar tört ki az ellenzék padosorokban és a következőket kiáltották *Privicsevics* felé: *Privicsevics! Azt akarják, hogy csak demokrata tanárokat alkalmazzanak.*

Privicsevics miniszter nagy zajban folytatta beszédét és kijelentette, hogy *Angelics* képviselő in-

terpellációja anyagát csak újság-cikkekből merítette.

Angelics képviselő viszontválaszában kijelentette újból, hogy *Privicsevics* *cselekedete* nem csak *partérből* *vezeték* és tiltakozott ellene, hogy a *közoktatásügyi miniszter* *partipolitikát* vigyen a *közoktatás*ba.

Ezután átérték a napirendre és miután a *hadikaripótlás* törvényjavaslata ügyében a megogyezés létrejött, a vita folytatható volt. *Nasta Petrovics* előadó ismertette a javaslatot, amely ellen *Rista Goticics* és *Voja Lazics* szólaltak fel. Ezután szavazásra került a sor és 154 szavazattal 32 ellenében, *elfogadják* általánosságban a javaslatot.

Ezután átérték a részletes vitára, amely még késő este is tartott. Valószínű azonban, hogy a parlament többsége változás nélkül elfogadja a kormány javaslatát.

A török szultánt bíróság elé állítják

Londonból jelentik: Angorából Konstantinápolyon át az a hír jött, hogy

a török nemzetgyűlés állami törvényes el akaria állítani a szultánt és minisztereit.

Konstantinápolyból jelenti a Havas-ügynökség, hogy *Rifat* pasa *erőszakosan lépett fel a szövetséges főmegbízottak ellen*, amennyiben erős őrséget állított az elé a katonai raktárház elé, amelyben a *beszolgálatot török hadianyagokat felhalmozók* s amely a nagyhatalmak rendelkezése szerint eladásra vár. *Rifat* pasa *megtiltotta* az eladással megbízott antantiszteknek, hogy belépjenek a raktárba. Kijelentette, hogy *ezt a bizottságot nem ismeri* el és a raktárban felhalmozott hadianyag az *angorai nemzeti kormány tulajdona*.

A felhatalmas közlemény szerint ez is egyik bizonyossága annak, hogy *Musztafa Kemal* pasa *önhatalmilag* le akarja rázni a *szövetéséges főhatalmak ellenőrzését* és a Konstantinápolyban lévő antant-csapatoknak a passzív néző állattant szerepét szánta.

A lausannei konferencia megkezdése előtt élénk előkészítő tárgyalások folytak. Mint Párisból jelentik, a külügyminisztérium értesítést kapott, hogy az olasz kormány nevében báró *Romano Avezana* is részt fog venni *lord Curzon* és *Poincaré* tanácskozásán.

Lord Curzon szombaton délben fog Párisba érkezni. A *Qual d'Orsay*-n biztosra veszik, hogy a *találkozás Svájcban* lesz, még nem lehet tudni, Terítettben-e vagy másutt s ma egy áll a dolog, hogy *Mussolini is jelen lesz.*

Izmed pasa pénteken este Párisból visszautazik Lausameba. Londonból eddig nem kapott meghívást és a francia külügyminisztériumban nem is hiszik, hogy ilyen meghívást fog kapni.

A helyzet pénteken úgy állt, hogy némi *közeledés észlelhető az angol és a francia álláspon között*, de a feszültségnek ez az enyhülése a francia állásponat gyengülését jelenti és családát okoz. A *«Tribuna»* jelentése szerint *Ninesics* külügyminiszter elutazása előtt nyilatkozott a lap munkatársának és kieneltette, hogy az *S. H. S. állam* és a *juoszláv delegáció Lausameban teljesen békés állásponot fog elfoglalni*. A külügyminiszter hangsúlyozta, hogy a delegáció az a kívánság vezeti, hogy annyi háboru után *végre béke legyen a Balkánon*.

Öt miniszter bukott meg az angol választásokon

A munkaspárt előretörése

Londonból jelentik, hogy 615 választókerület közül már csak 12 mandátum sorsa ismeretlen, 603 kerületben kihirdették a végteljes eredményt. Ebből 346 mandátum jutott a konzervatívoknak, 136 a Labour Party-nak, a szabadelvű párt 62, a nemzeti szabadelvű párt 44 mandátumot kapott és 15 mandátum megszóltott a többi párt között. Így tehát a konzervatív párt eddig 89 szótöbbséggel vezet.

A Labour Party előretörése nem volt váratlan, de azt senki sem hitte, hogy 103 kerületet fognak elhódítani. A munkaspártnak a most elvesztett alsóházban 33 képviselőjeült. Az angol parlament történetében

első eset, hogy a kormány ilyen erős ellenzékkel találja magát szemben.

A lapok maidnem kizárólag a Labour Party nagy választási győzelmének jelentőségét méltatják. A Times hanguloyozza, hogy nem annyira a számbeli növekedés érdemel figyelmet, mint inkább a megválasztott munkaspárti képviselők kiválósága.

A Daily Chronicle is azt emeli ki, hogy a munkaspárt megnövekedése jelentékenyen emeli a parlament színvonalát.

A Daily Herald, a munkaspárt lapja a választási sikert fényesnek tartja és megjósolja, hogy a legközelebbi választásokon a munkaspárt lesz a többség, úgy, hogy tiszta munkaspárti kormány alakítására vállalkozhatik.

A választási harcban a kormányt öt tagja szenvedett vereséget, közöttük Griffith és Boscuven. A pacifista Moroll, aki régebben a Daily Herald munkáslapnak volt a kiadója, továbbá Sidney Webb, az ismert szocialista író és Snowden megválasztották.

Mussolini diktatóri hatalmat nyert

1923. végéig parlamenti jóváhagyás nélkül kormányozhat

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök az újból összehívott parlament csütörtöki első ülésén ismertette programját. Beszédében kijelentette, hogy azért van helyén, hogy megvédje és érvényre juttassa a legnagyobb fokban a felelőseket, a fasiszták forradalmát. A békeszerződéseket, ha már aláírták, alkalmazni kell, azonban a békeszerződések nem örökérvényűek, hanem csak fejezetek a történelemnek. Az Európa gazdasági rekonstrukciója céljából eddig alkalmazott módszerek nem jók; az együttes értekezletek helyett többet érnek a külön szerződések. Tisztázni akarja Olaszországnak az antantban való szerepét, még ha ez szabításra is vezetne a szövetségesekkel.

A parlament ülését megelőzően a király dekretumot írt alá, amely Mussolinét felhatalmazza, hogy az 1923. év végéig az alkotmány és a pénzügyi politika kérdéseiben a parlament jóváhagyása nélkül is kormányozzon.

Ezzel az okmánnyal Mussolini hatalmat kapott arra, hogy a közigazgatás, a pénzügyek reformja, sőt a főzónák tekintetében is intézkedjék.

Ez a felhatalmazás egy évre és egy hónapra, vagyis a jövő év decemberének végéig érvényes.

Mussolini ennek alapján csak 1923. júniusában hajlandó a költségvetést a parlament elé terjeszteni.

Munkáskormányt akar alakítani az új német kancellár

Valamennyi párt támogatja Cuno designált miniszterelnököt

Berlinből jelentik:

Cuno, a Hamburg-Amerikai hajószállítás vezérigazgatója, akit Eberl birodalmi elnök megbízott a birodalmi kormány alakításával, elfogadta a megbízást és éríntkezésbe lépett az egyes pártvezetőkkel. Közölte velük, hogy a munka kormányt akarja megalakítani. ARIA helyezi a fősúlyt, hogy kormányának tagjai gazdasági szakemberek legyenek, nem pedig arra, hogy kormányt a pártokra támaszkodják.

A birodalmi gyűlés pártjai szívesen látják Cuno kormányalakítását, még a szociáldemokratáknak sincs ellene kifogásuk és így bizonyos, hogy a birodalmi gyűlésen nagy többsége lesz. Az eddigi jelentések szerint Hermes dr. eddigi pénzügyminiszterit külügyminiszterre akarja kinevezni, mert ő a jóvátételi kérdésekben járatos. Hermes utódja valószínűleg Saemisch volt porosz pénzügyminiszter lesz. Az újépítési tárca betöltésénél elsősorban a szociáldemokraták támogatják.

okrolta Hilferding kerül szóba. Az eddigi szociáldemokrata miniszterek megmaradnak a kormányban, Glessberg postaügyi és Gröner közlekedési miniszter megválnak tárcájuktól és helyükre a német néppártához közelálló egyének kerülnek. Cuno reméli, hogy ilyen módon sikerül a birodalmi gyűlés összes pártjainak melegegészt kivívnia.

Cuno tájékoztatta a polgári munkásszövetséget és a szociáldemokrata párt vezetőit, akik előtte kifejezték programját. Kijelentette, hogy az új kormány legfőbb feladata az lesz, hogy Németországot élvezze mostani gazdasági és pénzügyi nehézségeiből. Azt a bel- és külpolitikai programot tette magáévá, amelyet a jóvátételi bizottsághoz intézett november 15-iki jegyzék fejtett ki nagy vonásokban és amely hozzájárulásra talált a munkaszövetség és a szociáldemokraták pártjai körében.

Az olasz fasiszta veszedelem hatása Dalmáciában

A dalmáciai lakosság kezdettől fogva nyugodtan ítéli meg az eseményeket

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

Mussolinének és pártliveinek uralomrajutása elsősorban Jugoszláviában keltett érthető izgalmat, amit a legelső olyanértelmű nyilatkozatok, amelyek szerint a fasiszta-kormány nem ismeri el a rappallói szerződés érvényességét, indokoltá is tették. Azóta azonban már lényegesen enyhült a helyzet, mert Mussolini miniszterelnök már több alkalommal miniszterelnök kifejezést adott békés és barátságos szándékainak, amikor kijelentette, hogy a S. H. S. királysággal szemben teljesíteni fogja az előző kormányok által vállalt kötelezettségeket.

Az olasz események elsősorban és legközvetlenebbül Dalmácia lakosságát érintik. A harmadik zóna súlyos és bizonytalan helyzete erősen kibát a demarkációs vonalhoz közelfekvő korábbi első és második zónák területének lakosságára is és ebbe a részbe bele tartozik Dalmáciának egész déli része.

A dalmáciai lakosság azonban hámulatos nyugalommal fogadta az olasz eseményeket már az első percben és azóta is nyugodtan, higgadtan ítéli meg a helyzetet. Arrig a fasiszmus uralomra jutásának első napjaiban az egész országban rémlirtek terjedtek el, addig Dalmácia lakossága imponáló öntefelvételével és nyugodtan várta a fejleményeket.

Az olasz események hatásáról beszélgetést folytattunk több dalmáciai politikusal, akik a határmenti lakosság magatartásáról és hangulatáról a következőképet adták munkatársunknak:

— Az olasz fasiszmus diadala kétségkívül nagy nyugtalanságot keltett az elsősorban érdekelt dalmáciai területeken is. A harmadik zóna közelében levő területek lakossága nyugalommal várta a fejleményeket a első napokban, azonban a nyugtalanság korántsem volt olyan nagy, mint azt az országban hitték.

A harmadik zóna lakossága kétségkívül sokat szenved a legújabb események hatása alatt, azonban itt, ahol közelibbről látjuk a helyzetet, már az első pillanatban meg voltunk győződve arról, hogy Jugoszlávia és Olaszország között nem vezethet su-

lyosabb bonyodalmakra az olasz belpolitikai változás. A fasiszták uralma ugyanis Olaszországban korántsem olyan szilárd, semhiogy, külpolitikai kalandokba merészkedhetnének.

— Ezt megerősítik azok is akik — bár teljesen ártatlanul — elmeinekül Olaszországból a fasiszta-terror elől és akik közül többen Dalmáciába is átszöktek. A menekültek egyöntetű megállapítása szerint a fasiszta-uralom Olaszországban egyáltalán nem népszerű, sőt a szőkebb néprétegek előtt nagyon ellen-szenves. Hogy ma látszólag mégis nagy a fasiszta-tábor, annak csak az a főelem keltette behódolás és szalmaláng-lekésedés lehet a magyarázata, amely minden forradalomban a győzedelmes irány karjaiba tereli a politikailag még érletlen tömeget.

— Az olasz belső helyzethez egyértelműt nincs semmi közünk és a határmenti jugoszláv lakosság ma is ugyanolyan barátságos kereskedelmi és gazdasági érintkezésben van az olaszokkal, mint a fasiszmus előtt. Dalmácia lakossága teljes nyugalommal nézett az események elé, az első perctől kezdve az egyedüli, ami itt nyugtalanságot kelt, csak az, hogy túlzó nacionalistáink holmi toborzott önkéntes hadsereggel akarják a harmadik zóna védelmére felvonulni. Dalmácia lakossága csak ettől a lehetőségétől fél, mert minden ilyen kalandos kísérlet leboríthatja a mai nyugodt helyzetet. Remélhető azonban, hogy egyrészt a belügyminiszter erőlyes intézkedéseinek meg lesz a kellő eredményük, másrészt maga a nacionalista ifjúság is be fogja látni, hogy nincs semmi szükség az ilyen kísérletekre, amelyek csak ártalmának az országnak, de főleg az érdekelt területeken lakó jugoszláv állampolgároknak.

Ez a dalmáciai lakosság hangulatai tükröződő nyilatkozat élenk kifejezi a dalmát határmenti hatóságok véleményét is. Dalmáciában ma már senki sem gondol a fasiszta veszedelemre, hanem mindenki nyugodtan folytatja polgári tevékenységét és a néhány kilométernyire lejártszó események alig vannak hatással a határmenti lakosság életére.

HIREK

— Ninesics külügyminiszter utazása. Beogradi jelentés szerint Ninesics külügyminiszterit Wéstes megbatalmazott miniszter és a tiranai megbízott kísérték el utján egész Milanói.

— Főlöszeg az állami költségvetésben. Beogradi jelentés szerint az augusztus és szeptember havi végelszámolást pénteken terjesztették a pénzügyi bizottság elé. A jelentésből kitűnik, hogy ebben a két hónapban 89,804,735 dinár és 14 para főlöszeg mutakozott a költségvetésben megállapított összeggel szemben.

— Szabad Jugoszláv zóna a Szaloniki kikötőben. Beogradból jelentik: A »Politika« jelentés szerint pénteken ratifikáltak azt az egyezményt, amely szabad zónát biztosít Jugoszláviának a Szaloniki-i kikötőben. Az egyezmény érvénybelépé-vel szükséges intézkedések megtétele céljából Khrinas pénzügyminiszterit igazgató pénteken Szalonikibe utazott.

— Régi bélyegeket adott el a kormány. Beogradból jelentik, hogy a »Politika« értesülése szerint Miladinovic Zsarkó postaügyi miniszter egy zagrabi cégnél 2,200,000 dinárért a forgalomból kivont régi szerb bélyegeket adott el, amelyeknek névértéke 40 millió dinár volt.

— Hírek a volt görög miniszterek halálraítéléséről. Beogradból jelentik: A »Novosti« Athénből kelt jelentés szerint a görög forradalmi bíróság halálra ítélte Gunarist és a volt görög kormány többi tagját. A volt miniszterek hívei minden intézkedést megtagadtak a végrehajtásának megakadályozására. A hír valószínűságnak ellenőrzése céljából a »Bácsmegyei Napló« beogradi munkatársa kérdést intézett a beogradi görög követséghez, ahol azonban még mísem tudnak a volt miniszterek halálraítéléséről.

— A katonatisztek fizetésrendezése. Beogradból jelentik: Marinkovics Voja a törvényhozó bizottságban a tisztviselőtörvény tárgyalásával kapcsolatban felvetette a katonatisztek fizetésrendezésének kérdését is. Marinkovics véleménye szerint a haderőről szóló törvény meghatározott a tisztviselőtörvényben kell ideiglenesen rendezni a tisztviseléseket is. A katonatisztek drágasági pótlékának felméréséről szóló rendelet ugyanis nem rendezte kielégítően a tisztak anyagi helyzetét, egyeseknek pedig egyáltalában nem emelkedett a jövedelme. Marinkovics javaslata szerint a katonatisztek megkapnának mindazokat a kedvezményeket is, amelyek a törvény szerint az állami tisztviselőket megilletik.

— Csökkennek a vámbevételek. Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság pénteki ülésén néhány képviselő szóba hozta a lüksüz árak behozatali vámjövedelmének esökkenését. Mint ismeretes, az az évi pénzügyi törvény megszüntette a lüksüz árak behozatali tilalmát és felemelte a vámtevételeket 50 százalékkal. A költségvetésben a várható vámjövedelem emelkedés folytán 300 millió dinár bevétel van előirányozva. A pénzügyi bizottság azonban megállapította, hogy a tilalom, majd a vámtevételek dacára a fényszüzi cikkek behozatala egyáltalában nem esökken és a vámbevételek mégis kevesebbek. Eppen ezért a pénzügyi bizottság a pénzügyi igazgatás javítását követelt. Az a gyuan is felmerült, hogy a magas beviteli vámkokat nagyarányú csempészéssel juttassák ki.

— A bécsi sakkverseny. Bécsből jelentik: A nemzetközi sakkversenyben csütörtökről a következő eredményeket jelentik: Spielmann nyert Kmoch ellen, Wolff Saemisch, Aljechin Takács, Grünfeld Maróczy, Vukovics König, Tartakower Bozolvov ellen, a Tarrasch—Rubinstein-játszma remis.

— **Ujabb politikai vesztegetési ügy.** Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság pénteken délelőtti ülésén először az új adók törvényjavaslatát tárgyalta, majd hat millió dinár hitelt szavazott meg falkolák létesítésére, valamint hitelt engedélyezett egy gimnázium és hosznai újtépések céljaira is. Az ülés végén felolvasták dr. Korun képviselő levelet, amelyben bejelenti a bizottságnak, hogy a maribori hatóság új elhelyezésre vásárolt két ház vételénél egy politikai párt két millió dinár utalékot kért. Korun leplezésé folytán **Kumanudi** pénzügyminiszter a két épület megvételét semmisnek nyilvánította.

— **Beeskerek megünnepelte a szerb hadsereg bevonulásának évfordulóját.** Beeskerekől jelentik: Pénteken ünnepele Beeskerek városa a szerb hadsereg bevonulásának negyedik évfordulóját. Délelőtti valamennyi felekezet templomában ünnepi istentisztelet volt, amelyen a hatóságok, a katonaság képviselői, a szokolisták és a tamintezetek növendékei vettek részt, tanáraink vezetésével. Az istentisztelet után díszfelvonulás volt a Péter király-téren, este díszelőadás volt a színházban.

— **A Subotica Sakk-Kör háziverseye.** A Subotica Sakk-Kör háziverseyének pénteki, harmadik fordulóján Klein nyert Csillag ellen, dr. György — Salzmann ellen. Löwinger — Ognjanov ellen, Berlekovic — Gerber ellen, Farkas — Gonda ellen. Fügőben maradt a Boschán — Lenárd játszma. A verseny állása a harmadik forduló után: Berlekovic 3, dr. György 2 és fél, Boschán 2 (1), Csillag, Löwinger 2, Klein 1 és fél, Lenárd 1 (1), Gerber, Salzmann, Farkas 1, Gonda, Ognjanov 0.

— **Csempészek vagy kékék?** Sentáról jelentik: November 12-én Kanizsán elfogták Kovács József, Hegedűs János és Molnár Rudolf munkásokat, akiket csempészetten tetlen érték. Már régen figyelte őket a rendőrség, mert gyakran mentek át a határon. Amikor elfogták őket, éppen söt csempészek Magyarországból. A három letartóztatott Sentára hozták a fozszalbiróságához, ahonnan azonban megszöktek. Marlonoson a csendőrnök nyomába érték a szökevényeknek, akik futásnak eredtek. A rendőrök utána löttek a menekülőknak, akik tovább futottak. A csendőrnöknek azonban sikerült a menekülőket közl Molnár Rudolfot elfogni, akit Beogradba szállítottak, mert az a gyanu merült föl, hogy a csempészek kémkedtek is.

— **A kis gróf benutatója.** A subotici színházban szombaton este bérletszünetben a **«Kostana»** című népszínmű kerül színre **Olivera**, a novisadi nemzeti színház első énekesnőjének vendégfellépésével. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a **«Tatárjárás»** nagy sikerű előadását ismétli meg a színház negyedszer, este pedig bérletszünetben a **«Granicsari»** című színjáték kerül bemutatásra. Hétfőn este **Zaharila D' Arin** tartja meg a színházban második hangversenyét, amelyen a kiváló énekes a legnövösebb műsorszámjára nagy ambícióval készül a szintársulat opereti-együttesével. **«A kis gróf»** szerda esti bemutatója. **Marios** Ferenc és **Rényi** Aladár kitűnő operettjét bérletszünetben mutatja be a színház és a kitűnő szerepekben foglalkoztatva van a szintársulat teljes opereti-személyzete.

— **Pallasi olvasóinkat** értesítjük, hogy a **Bacsmegyei Napló** a téli hónapokban át Kmetz András kereskedőnél már korábban reggel 6 órában kapható.

— **Neu szabad himnózással vallani.** A közel múltban a novisadi forrásban Ben Aröly bej hipnotizátor Lázár Mikov, a novisadi és stanbecepi rablások egyik feltételeit szűgeszezővel vallomásra bírta. Ebből az esetből kifolyólag a novisadi főügyesség a kizetelbe tartozó ügyességekhez közzeladott küldött, melyben megtiltja a szűgerezéssel történő nyomonkövetést.

Danszky és Sipos egymást vádolják gyilkosságokkal

Danszky le akarja leplezni valamennyi gyilkosságot

Budapestről jelentik: A Landau-ügy katonai lőtárgyalásának pénteki napját a tanukihallgatások töltötték be. Első tanunk **Landau** Elemér hallgatja ki a bíróság, aki részletes vallomásában elmondotta, hogy

Ruzics 500.000 koronát kért tőle, hogy ezt valakinek, aki a vezérkarban szolgált, megvesztegetésére fordítsa. A pénzt Gödöllőre akarta kivinni.

— Amikor 20-án nagybátyámat és unokafivéremet láttam — mondja a tanu — **teljesen össze voltak verve.** Mindkettőjük csuklója vérről volt álfutva. Nagybátyámnak a fogdából kiküldött leveléből értesültem, hogy **Danszky bántalmazta őket.** A levelében azt írta, hogy retteg a főhadnagytól és az Isten csak a főhadnagy karmából szabadítsa ki.

Ezután **Sipos** Kamilló tanukihallgatása következik.

— **Ótévfi feqházbüntetésre** vagyok ítélve a Landau-ügyből kifolyólag — kezdi Sipos. — **De**

ha egy zsidó még egyszer a kezem közé kerülne és még egyszer öngyilkos lehetne, szívesen leléinnék útra az ötét.

— **Ez nem kocsmá, tessék itt a bíróság** tekintélyére figyelmemmel lenni, tartózkodjék az ilyen kifejezésektől — szól a tárgyalásvezető erőlyesen Siposra.

Ezután **Sipos** kijelenti, hogy a polgári perrendtartás értelmében **megtagadja a vallomást.** Főelőír szünetet rendel erre a bíróság, amely alatt **Danszky** magából kivelve a következőket jelenti ki:

Agyon vágom ezt a gázembert, most nem akar itt vallani, hogy én maradjak benn a dologban, hogy én gyilkoltam.

— **Nem fogok valani —** erősködi Sipos. — **Majd egyszer én megírom a naplómát és abban meglesz írva, hogy**

— **Közvetlen vasúti összeköttetés** Subotica és Pécs között. A beogradi Pravda értesülése szerint november 25-ikén a subotici vasutivaggonállomásnál tárgyalások kezdődnek meg megbízottai között a Subotica és Pécs közötti közvetlen vasúti személy- és teherátvitel létrehozása tárgyában. A tárgyalások megkezdéséről a subotici vasutivaggonállomás a közlekedésügyi miniszteriumtól mindaddig semmi értesítést sem kapott.

— **Hamis lizidárossokat** akartak forgalomba hozni Sentán. Sentáról jelentik: A rendőrségnek tudomására jutott, hogy **Bodor** Sándor és **Mihály** sentai lakosok hamis lizidárossokat akartak forgalomba hozni. Nagy fényben, olesőbb árban kiadták a pénzt. A rendőrség nyomozni kezdte a hamis pénzt forgalomba hozni akaró emberekre, de ezek megszöktek. Mindössze egy bankjegyet tudtak eladni, amelyet a rendőrség lefogott.

Dr. Mezey István orvosi rendelését megnyitotta. Belyegővizsati rendelés. Feri és női nemi betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. c. 8—11. és d. u. 3—5-ig. Subotica, Csa Dušana-utca. (Vass Adámmal szemben.) Telefon: 695.

— **Pénykóp után agnoskált hullá.** Sentáról jelentik: Néhány héttel ezelőtt **Benzelmann** Jenő tornyospusztai birtokán halva találtak a kukoricásban egy 60—65 év körüli férfi hulláját. Írtak, amelyekből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani, nem voltak nála, ezért a rendőrség a hullát leányképezte és a képet megküldötte a szomszéd helységekbe. Pénteken megjelent a rendőrségen **Piacski** Tamás, aki a fényképen felismerte ösényját, **Piacski** Stjepán, aki elmebeteg és hetekkel ezelőtt elunt a lakásáról.

hány zsidót tettek el láb alól a kommun után és kik tették el láb alól őket.

Szünet után a tárgyalásvezető kijelenti, hogy

Sipos köteles vallomást tenni, mire Sipos agresszív hangon vitába bocsátkozik a bírósággal. Végül is hajlandónak nyilatkozik a feltett kérdésekre abban az esetben felténi, **ha jónak látja.** A tárgyalásvezető kérdésére a következőket vallja:

— **Hogy Danszky főhadnagy** bántalmazta-e Landaukat, azt nem tudom. **En megvertem őket.** Különben nem lehet elválasztani a kettőnk ügyét, mert **mindent együtt csináltunk.**

Nemcsak én ütöttem, **de mindenki ütött.** Anyi kéz nyulott ott ki. Volt ott vagy tizenöt ember. Igazán nem tudom, hogy Danszky ütött-e vagy sem?

A tárgyalásvezető: Danszky parancsot adott a bántalmazásra?
Sipos: **Adott nekem is, Tóth Endrénének is.**

Elmondja még, hogy szó volt arról, hogy **le fogják vinni Lászkra Landaut és Dobét.**

Az ügyész kérdései során az emlékezetes 29-én történetre akar feleletet kapni. Sipos azonban újból idegeskedni kezd és kijelenti, hogy **ő a 29-én történetekre egyáltalában nem ad semmi választ, mivel ő ezekkel nagyon össze van törve.**

Hasztalan az ügyész minden próbálkozása, **Sipos megtagad minden választ.** Azt még elmondja, hogy az öreg Landau letartóztatása után 100.000 koronás csekket akarta őt megvesztegetni.

Aranyóráját, láncát, mindenét oda akarta adni, csakhogy kiszabaduljon.

Ő ezt jelentette Danszkyknak, aki azt mondotta, csak csinálják, **ugrassák be Ruzicsal együtt Landaut.**

Az osztályorszátek pénteki húszása. **Leopold** és **Jovanovic** az osztályorszátek subotici felárusítói által eladott sorsjegyek közül a következők nyertek: 2825, 4504, 5004, 04, 7211, 201, 229, 575, 539, 553, 202, 8485, 442, 10,496 (500 dinár), 11,157 (500 dinár), 175, 190, 13,270, 229 (500 dinár), 245, 259, 063, 221, 16,162, 18,301, 397, 396, 371, 22,065 (500 dinár), 045, 071, 093, 23,857, 25,072, 074, 27,273 (1000 dinár), 212, 493, 201, (1000 dinár) 326, 448, 28,317, 311 (500 dinár), 351, 330, 410, 29,275 (500 dinár), 447, 36,520, 511, 32,635, 619, 631, 645, 020, 659, 603, 686, 33,785, 767, 725, 34,015, 682, 698, 36,182 (500 dinár), 116, 37,036, 027, 203, 065, 070, 030, 082, 38,052, 762 (500 dinár), 750, 771, 738, 759, 44,371, 45,519, 47,982, 970, 980, 911, 48,888, 322, 50,727, 53,858, 828, 55,208, 205, 228, 56,426 (1000 dinár), 57,83, 593, 586 (500 dinár), 58,328, 323, 872, 59,928, 966, 994, 62,251, 249, 64,474, 465, 434, 67,709, 886, 890, 786, 68,861, 819, 839, 70, 72,363, 74,003, 085, 050, 75,977 (500 dinár), 76,380, 78,930, 976, 909, 899, 947, 830, 79,926, 968, 647, 753, 721, 723, 82,750, 709, 751, 736, 748, 83,973, 85,607 (500 dinár), 683, 87,111, 159, 88,156, 89,052, 025, 042, 049, 92,123, 094 (500 dinár), 134, 93,065, 94,373, 371, 355, 96,525, 600, 596, 98,783, 571 (1000 dinár), 515, 555, 520, 598, 719.

A **«Humanité»** cipőgyár subotici lerakata hatóságoknak és jötkénycsúlu ügyletnek beavárásaknál husz százalék árengedményt ad.

— **A sentai földék ügye a tanács előtt.** Sentáról jelentik: Senta város tanácsa pénteken délelőtti rendkívüli ülést tartott, amelyen **Petrovics** Brankó dr. polgármester jelentést tett az agrárreform céljaira lefoglalt földék ügyében. A polgármester bejelentette, hogy Senta földjeiből 550 hold elvész, ami által a várost 2 millió 200.000 korona veszteség ér. A város ezt a veszteséget új adókkal és a hivatalnokok redukációjával könytelen behozni.

Dr. Wohl József specialista szölyöz és nőorvos elutasított: rendelését folyó hó 23-ikán, esütőtörökön, újra megkezdte.

TÖZSDE

Beograd, nov. 17. Zárlat: Newyork 61,50, London 276,50, Milano 280,50, Páris 420, Szófia 46, Prága 200, Genf 1135, Szalóniki 100, Brüsszel 400, Bécs 0,089, Bukarest 41, Berlin 1, Amsterdam 25,80, Budapest 2,60.

Zürich, november 17. Zárlat: Berin 00,8,50 (0,0725), Holland 213,75 (213,71), Newyork 643,75 (644,75), London 24,31 (24,35), Páris 37,50 (36,25), Milano 25,30 (24,95), Prága 17,35 (17,35), Budapest 0,22 (0,2150), Zagreb 2,16 (2,23), Bukarest 3,50 (3,50), Varsó 00315 (0,0350), Bécs 0,0073, bélyezett 0,0075 (0,0072, 00075).

Budapest, november 17. A devizaközpont jezezései: Berlin 40, Bukarest 15,50, Milano 113, Páris 166, Varsó 16.

Értéktözsde. A tegnapi erős tözsdei nap után ma csendesebb lett az üzletmenet, de a forgalom nyugodt maradt. A bankok a tegnapi nagy árfolyamok következtében nagymennyiségű megbízást kaptak, úgyhogy ezeknek a lebonyolításuk nagyobb árfolyamcsökadést idézett elő. A kontreim ezt a helyzetet kibaszálta és ezzel maga is közrejárzott az árak letörésében.

SPORT

Harcok a Concordia 16 gólya körül

A Sandnak a Concordiával szemben vasárnap elért 10:0 gólarányú győzelem körül egyre szenvedélyesebb vita merül fel, mert ezt az eredményt sportkörökben különböző kommentárokkal kísérik. A sporttal foglalkozó sajtó egy része is sportszerűtlenül mondja és azt állítja, hogy a mérkőzés előtt, a Concordia vezetőségének tudta nélkül megegyezés történt a két csapat játékosai között, mert csak így magyarázható az a nagy gólarányú győzelem, amely a Sandot a Bácskával szemben, egyenlő pontszám mellett, az első osztály bajnoki lista élére emelte. Az első helyezésére ugyanis — mint annak idején megírtuk — a Sandnak legalább 14:0 gólarányú győzelemre volt szüksége — ami be is következett. Az egyik subotici sportlap megírta, hogy a mérkőzés eredménye körül tapasztalt fejtelemzésért miatti a Concordia vezetőség lemondott, amit azonban a klub esztörtöki hírlapi nyilatkozatában megcáfol.

A Concordia vezetősége a vasárnapi verseny során felmerült viszályok elintézésére végezt csütörtökön este rendkívüli közgyűlést hívott egybe. A közgyűlésen elhatározták, hogy a felmerült vádakat tisztázása végett a vasárnapi meccsen szerepelt tizenegy játékosat a klub legelmei Bizottsága elé állítják és ha a vádak beigazolást nyernek a hibás játékosokat ki fogják zárni a klubból. Ennek a kérdésnek az elintézéséig Ivandics elnök ideiglenesen visszavonta a mérkőzés előtti benyújtott lemondását.

GRADSKO POZORISTE
Szombat, november 18-án este 8 órakor bérletszünetben **OLIVJERA**, a Novisadi Nemzeti színház első énekesnőjének vendégfellépésével **Elször. KOSTANA.**
Sztankovic Bora nagyhátású énekes drámája. — Zeneje Polkoryól.

VÁROSI SZÍNHÁZ
Szombat, november 18-án este 8 órakor bérletszünetben **OLIVJERA**, a Novisadi Nemzeti színház első énekesnőjének vendégfellépésével **Elször. KOSTANA.**
Sztankovic Bora nagyhátású énekes drámája. — Zeneje Polkoryól.

Tűzifa

LEGOLCSÓBBAN BESZEREZHEŐ
HAJÓ ÉS WAGONTELEBEN

GERBER SÖRGYÁR
STARI-BEČEJ

7810

Reichenbergi

**Palmastonok, Moskovok, Doublék,
Velourok és öllönyszövetek gyári
árakon, igen nagy választékban**

kaphatók

Wiegenfeld Jenő cégnél Novisad.

Kizárólag nagyban!

Orvostársak figyelmébe

Magyarországba való elköltözésem folytán átadnám kiterjedt orvosi gyakorlatomat. Esetleg eladom gazdag sebészeti, nőgyógyászati és stomatológiai műszertáramat és modern rendelőm izléses berendezését. Műtőasztal, műszerasztalok, sterilizátorok, villamos- és hőlég készülékek, optikus, fogászati olajszivattyús szék, technikai készülékek, rengeteg műszer, Zeiss-féle görcső olajimmersios lencsével stb. stb. Kelektársok forduljanak hozzám **SÜRGŐSEN** írásban, vagy inkább személyesen — **BAČKA-TOPOLÁN**.

Dr. RÉNYI JÓZSEF

Vadat szarvast, őzet,
nyulat, fácánt, fog-
lyot, vadrécét stb.

minden mennyiséget minden időben VESZ
és a LEGMAGASABB ÁRAKAT FIZETI **E. VAJDA**
baromfikivitel- és vadnagykereskedés **ČAKOVEC** Medjumurje
Távlatcim: VAJDA ČAKOVEC. — Interurbán telefonszám: 59

Pénzátutalásokat Magyarországba

és a világ összes városába legjutá-
nyosabban és leggyorsabban végez

Bankarsko i Trgovačko D.D.

Beograd, Poenkareova ulica 6.

Felvilágosításokkal díjmentesen szolgál.

Műlabák, műkezek,

egyenes tartó
fűzők készítő
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,
Pašičeva 5. Telefon 275.

DIAMALT

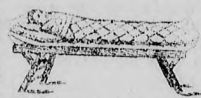
Pékek figyelmé! „DIAMALT”
a Hauser & Sroboška gyárból
Wien-Stadtban, bérebeli mino-
ségben, újra kapható a venger-
képviseletnél Jugoszlávia számára

Edvard Dužanec, Zagreb
Lerakut Strosmajerova ul. 10.

Amerikai szabadalm.
Összehajtható

ágy

Az ágy betéttel együtt
csak 700.— dinár.

Különösen alkalmas szál-
lódók, sanatoriumok, für-
dők, tanulók, otthonok,
ipari munkásságnak. Min-
den házban nélkülözhetel-
len. Amíg a készlet tart,
szétküldés egész Jugoszlá-
viára az előlábító állat.

Josip Brozović Zagreb
Boškovičeva ul. 18.
Telefon 25—61.

Minden olcsó!

A raktárunkon levő összes

télikabátokat

és 7934

férfi öltönyöket
minden elfogadható árér

kiárusítjuk

Schwarz Testvérek

Stáribecsen

Leszállított árak!

Írógépek

szekrény pontos

JAVÍTÁSA.

Írógép szalagok.

Fényképezési

összes CIKKEK

NAGYBAN kizáró-

lag teljességűek. —

Bélyegzők

gyártása 24 óra alatt.

Gilette-kések

készítése.

Eredeti Zeiss-

szemüvegek

terakata.

Mayerhof A.

optikusnál.

50 százalék díjmérséklés

utlevelek látsmozásánál, valamint eljárás-
oknál minden beogradi hatóságnál.

Mindenemű utazási felvilágosítás
díjmentes.

HABARA

társaság utazási osztálya
BEOGRAD, Čika Ljubina ul. 7.

Közelebbi felvilágosításokkal szolgálnak:

Subotica: Szmátana Lajos Pašičeva
ulica 2. Telefon 1-31, 75.

Sombor: Jov. Gerner Aleksandrova
ulica 5. Telefon sz. 1—69.

Novisad: HABARA Aleksandrova
ulica 7. Telefon sz. 3—97.

Napi 10.000 drb. norgonyolt tetőcserep készítéséhez
alkalmas darabonként 2 lőrével hajtható
alig használt

2 drb. revolverprés

az összes modellek és ginszpréssel jutányos árért
értékű.

Ezen préselőkkel mádnem minden féműlő kőműs
cserep gyartható. Előfordúknak Grünfeld Herman
Staralinisszén ad felvilágosítást. 8389

ALAPÍTATOTT: 1879.

NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOK

EMIL EICHHORN

BROD n/S.

BOS. BROD.

Sürgönycim: EICHHORN.

TELEFON: 49.

olcsón és kellemesen gyógyít
köszvényt, reumát és iszajt
és ép ezért egy házban se szabad hiányozni.
Kapható kockákban minden gyógyszerárban és
drogériában

Főlerakata:

„UNION” drogérija
Beograd, Rajičeva ul. 27.

A legkellemesebb tartózkodási hely
PÖSTYÉN GYÓGYFÜRDŐ.

Felvilágosítással szolgál S. Mojsilović
Dežanska ul. 3. — Telefon 16-98.

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SUBOTICA

6193

Strosmajerova u. 8

Fodrászok

legolcsóbb bevásárlási forrás

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és illatszerek nagy

raktára

Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

NYILTTÉR.

Vidéki

Kereskedők!!!

figyelmébe

Felkértem t. vevőimel, hogy a fagy beálta előtt sziveskedjenek:

Tenta, Politur, Indigóoldat-

ra vonatkozó rendeléseiket beküldeni, mert később a fagy beálltával ezen cikkek csakis saját felelősségükre lesznek szállíthatók.

Tisztelettel

Kalmár Vegyipar
Subotica.

E235

Hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy f. évi november hó 18-án délután 4 órakor I. krug Sokolska ulica broj 6 szám alatti telepemem egy waggon méz nyilvános árverésen királyi közjegyző közbenjötté mellett a legtöbbet ígérőnek elfogadtni.

Subotica, 1922. november 16.

8351

Sipos Sándor

VOGEL HENRIKNEH NOVISADON.
Kaphatók: telefon 190.
20—30 százalékos szállított ártan
és porcellánárik
minden mennyiségben, valamint az összes vég

Táblaüveg**Teavajat**minden mennyiségben vesz
RICHTEROVOMLJEKARSTVOZAGREB

Tkaltičeva ul. 1.

Ajánlatokat a mennyiség és ár
megjelölésével a fenti címre kér.

8367

BECK JENŐ**KÖTŐ- ÉS SZÖVŐ ÜZEME**

Üzlet: Pašičeva-ulica 8.

Üzem: Pašičeva-ulica 10.

Gőzfűdő mellett.

Saját készítményű**kötött áru**általánosan elismertek
és a legjobbak.**Mérték utáni rendelések**
elfogadtnak.**Gyapju-fonál eladás.****Elsőrangu tőkebefektetés**

Nagyvárosban vasút mellett nagyforgalmu állandóan üzemben lévő, modern iparvállalat (malom) 5—700.000 dináros hosszabb lejáratu kölcsönt keres, eselleg társulás formájában. Minden tekintetben legmesszebbmenő biztosítékot nyújt. Kivánságra első helyen betáblázható. A gyártelep értéke 2 millió dinár. — Megkeresések „Export” jellegre a lap kiadójába küldendők. 8220.

Egy háza beltéren nagy telekkel, több nagy
helyiséggel olcsón
eladó

és azonnal elfoglalható.

Bővebbet Tolstojeva ulica 17.

SZÉN!

mindenféle ipari célokra az elismert legjobb szénbányákból, u. m.:

Petrozsény-Vulkány-Lupény

és

aknaszenet

szállít

BEOGRADSKA KOMMISSIONA BANKA, BEOGRAD, Karadjordjeva ul. 12.

Távirati cím: „KOMMISSION”. Telefon 12-26, 19-23 és 18-98.

ÉRTESÍTÉS!**Engler József**
fakereskedő

A KARLOVACI

„KORANIT”asbestpalagvár Subotica és környékének
egyedüli képviselője.

A topolai „Bodrog”-féle hódfarku kiscserép egyedárúsítása Suboticán, valamint épületfa, deszka- és tűzifa raktára. Minden e szakba végő ügyekben szivesen ad felvilágosítást.

Telefon 111. — Čestarske put.

7912

GARANTÁLT

és szakmít erek által kipróbált

40%

fűtőanyag
megtakarítás

és egyenletes hőmérséklet a szabaddalmazott és bármely hálhálóhoz, spartherde alkalmazható

„Stedisa” készülékek.

Ismételadásra megrendelhető:

Novisad Jermenska u. 2.

Prospektus kívánatra küldetik,
Vezérképviselőt:

Kalmár Jenő Sombor, Čitonaica ul. 14.

7913

Azonnali szállításra

eladó egy használt jókarban lévő Höcker gyártmányu kihuzható csöveskazánu

25 HP félstabil gőzgép.

Bővebbet:

Ifj. Iwanitza Miklós

malomépitő vállalatánál

Veliki-Bečkerek.

Póstafiók 54.

7914

nov. 16-tól
nov. 19-ig
csütörtök-
vásárnapig

Körző

Kunyhótól a kastélyig

drama 6 felvonásban.

Főszereplő: FERN ANDRA

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetést. Szöveges felvilágosítást. Apróhirdetés egy sor 3 K, vasnapi 4 K, csúszó 8 K. Szöveges azonosít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K. Apróhirdetéseket felvevő: Szubotica a kiadóhivatal Aleksandra-utca, Lelkes-utca és Szabógyár hírlap-iroda a vasnapi díj mellett. Vidékre valamennyi felvételkor. Előzetes díj havonta 30 K, utólagosan 90 K. Kérdésekkel forduljon válasszalgy mellékelésű. Aláírtaknak az apróhirdetési díj felét fizetik.

Lifka

nov. 16-tól
nov. 19-ig
csütörtök-
vásárnapig

Vörös keztyü

6 részben 36 felvonásban.

Főszerző: MARY WALCAMP.

I. rész: KES LYUK RABLÓTÁRSASÁGA.

Főmolnár, rendszerétől december elsei belépésre keresek. Svoboda-malom, Bajmok. 8318

Irodai gyakorlattal bíró ügyes kisasszony felvételt a Belgyárban. 8323

Főmolnár, józan, gyakorlott, rendszerű, ki teljesen egy nagy vagonos export- és cserenairodai főmolnára, állást keres. Mielőbbi belépésre. Levelet: Főmolnár jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 8341

Nagybank tisztviselője szabad ideiben könyvelést vállal. Címeket a kiadóba kér. 8353

Rövid- és divatruházati állást keres. Cím a kiadóba. 8347

Szerény megélhetést biztosító szép villámot parkolókban, villamos-megállóknál elcserelném beltéren uri magánháztól. Megtudható a kiadóban. 8397

VÉTEL-ELADÁS

Ház eladó a beltéren üzletteliségekkel, nagy udvarral. Azonnal beköltözhető lakással. Trumbiće-utca 20. 8344

Eladó hálószoba, szőnyeg és különféle butoridarabok. V. Mamučić Laze-ut. 1. 8342

Eladó szabad kőből Branyinán (Baranyakisfalud) egy hatjárú, jó karban lévő turbina és gőzmalom villanyvilágítással felszerelve, 25 kát. hold réttel. Lakóház, istállóhelyiségek. Eladó még körülbelül 80-100 mm. vasöntvény, Minich-testvérek. 8299

Paliscen eladó villa, barna hálószoba és fehér konyha berendezés és különféle háztartási cikkek. Érdeklődni Montallion-féle villa, negyedik kiterőnél. 8384

Eladó egy fiatal, nyolc hónapos, idomított farkaskutya. Cím a kiadóban. 8250

Szívógázmotor, 65 HP. eladó. Bővebbet Hamburger írgyár, Subotica. 8246

Egy Máv cséplőgarnitúra szabadkézből azonnal eladó. Bővebbet Kamplergabonakereskedőnél, Srbski Htebei. 8272

Dunamelletti városban, nagyon jó forgalmu és csonosan berendezett fűszer- és csemegeüzlet családi ok miatt eladó és azonnal átvehető. Leveletet kérek. Arany-bánya jellegre a kiadóba. 8338

Alig használt Márton-féle modern karambol- (billiard) asztal eladó. Vass testvérek, Senta. 8355

Eladó egy gőzeséplő garnitúra, Magyar Gazdasági gyári magánjáró. Rörig Péter, Seki. 8345

Eladó 6 HP magánjáró garnitúra, libátlan Umrat gyártmány. Cím: Eleven András, Horgoš. 8391

KÖNYVTÁR ELADÓ.

Értesítést a kiadóhivatal ad. 8195

CLUB PAPIR

monopol korával

510 korona a Bedő trafikban

Subotica, Aleksandra u. 50 doboz vételnél 500 K 100 doboz vételnél 495 K

Napi 10,000 drb hornyolt tetőcserep készítéshez alkalmas, darabonként két löörövel hajtható, alig használt két drb Revolvertörpés, az összes modellek és gépzerével jutányos árté eladó. Ezen présekkel majdnem minden földből kitűnő cserep gyártható. Érdeklődőknek Grünfeld Hermann, Stara Kanliža ad felvilágosítást. 8390

KÜLÖNFÉLE

Köicsönkönyvtár megnyit. Heumann Mór könyveskereskedésben. 7758

Söprényi. I. a búlk. nagyobb mennyiségben kapható Vujković famegmunkálótelepen. 8370

ÖCSKA és hulladékfémeket, vörös és sárgaréz ömöt, horgonyt és alumíniumot legmagasabb árban veszünk. Goldner Testvérek jégcserepygyár Subotica, Jugoviće-va-utca 20. Telefon 1349 szám. 8490

Gesztenye, garantált egészséges, kg-ként 8,50, üzletében, Városház. Telefon 505. 8192

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvevő. 8175

Hátaslovat keresek bére teljes nyeregyszerűsámmal napi fél vagy egy órárt használatra. Címeket kérem a kiadóba leadni. 8175

Kalász Crém

készít
PINTER FERENC
SZENT JÓZSEF
gyógytár a nagytemplom mellett. 8639

BEVELETS

Benősülne 26 éves intelligens, fiatal iparos új csalnos leány, esetleg fiatal özvegyhez, ki némi vagyonnal, esetleg üzlettel rendelkezik. Fényképpel ellátott ajánlatok Szép füligelére Pallas hírdető-irodába kéremet. Subotica, Jelasićeva-ut. 3. 8327

Alleinstehender Herr sucht die ehrbare Bekanntschaft einer ebenfalls alleinstehenden Dame in Subotica oder in der unmittelbaren Umgebung, welche über entsprechende Wohnung verfügt und welche die Einkünfte der bevorstehenden langweiligen Winterabende mit gemeinsamen Unterhaltungen zu verbringen geneigt ist. Sprechc ungarisch, deutsch und ziemlich serbisch. Vollste Diskretion, antworte auf jeden Brief. Briefe werden unter "Dislingviete" in die Administration erbeten. 8178

FŐSZAPOZÁS

Röfös-sogéd, 19 éves, német, magyar és szerb nyelven beszél, keres alkalmazást. Cím a kiadóhivatalban. 8375

Deutsch optikus és tróépijavító műhelyébe jobb házból való in tanoncul fizetés mellett felvételt. 8092

Éveket, használt, magas áron vesz Kalnár egyipár, Subotica. 8284

Szerb, horvát, német és magyar nyelvet beszélő, írni és olvasni tudó, 29 éves férfi megfelelő állást keres. A faszakmában teljes képzettséggel bír, az egész Horvát, Szlavónia, Bosznia és Szlovénia egész területét és az összes hozzájárul tartozó erdőségeket ismeri. Szükség esetén 100,000 korona övadékkal rendelkezik. — Ajánlatok Faszakmában Irtás-jeleire a Pallas hírdető-irodába Subotica, Jelasićeva-ut. 3 kéremet. 8371

Utazót, szerbül tudót, letelező fűszerzakmában Irtásat, kereslők. Cím a kiadóban. 8374

Line deutsche Lehrerin sucht ein möbliertes Zimmer, gegen deutschen Unterricht. Anträge an die Administration. 8279

Nyugdíjas vasuti ellenőr szerb, német, olasz nyelvtudással megfelelő állást keres. Cím a kiadóban. 8397

Iroda- és pénztáros-kisasszony jó képzéssel azonnali belépésre kerestek: szerb nyelv tudása meklvántatik. Médianski i drug vaskereskedésben, Subotica. 8315

CSAVAR ANYÁK

minden mértékben kaphatók. Nagyban vételnél árkedvezmény. Hamburger gépműhely Subotica

Szegedinski-pat 115. Telefon 5-66. 8174

Téli ruházati cikkeket

a legelőkelőbb külföldi

gyárakból, legnagyobb

választékban található

Székely és Vujkovic divataruházában.

7222

„ADRIA“

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁGB EGRAD

FŐKIGAZG: SUBOSICA FRA JESI TRG Br. 15.

KÖT: TŰZ, ÉLET ÉS SZÁLLITMÁNY BIZTOSÍTÁSOKAT KARTÉLEN KIVÜLI LEGELŐNYÖSEBB DIJTÉTELEK MELLETT!

HELYI KÉPVISELŐK, ÜGYES, MEGBIZHATÓ ÜZLETSZERZŐ TISZTISZELEK ALKALMAZTATNAK

AIEXA IGNÁCZ

épület- és műlakatos nagyműhelye Subotica

Építlet mindenféle épület, vasrácsokat, kapukat, ablak- és vasrácsokat, sárcsákat, mindenféle nímás rajzok megvannak. Kalitka földlással. Autogén hegesztés oxigénnel, repart s törött vaslángyak forrasztását védeken is. Raktáron tati készvetházak, vastárhelyeket a legelőcsőbb árak mellett.

Zitnjiski trg 11. — Gyümöcsipiacz.

TÁRS KERESTETIK

vidéki iparvállalathoz
400.000 dinárral.

Ajánlatokat „Biztos jövő” jelleg alatt „Schmolka” hirdető iroda Novisad, Futoška put 2. továbbít.

50 HP ézemképes szívógáz vagy nyersolaj

motort keresek

megvételre. Ajánlatot Salzman i Drug céghez Subotica.

Magasorlési vsm- és kereskedelmi malom megbízható, szakképzett, agilis 30-40 éves koru lehetőleg államnyelvet beszéls

főmolnárt keres.

Az állás azonnal elfoglalható. Javaldalmazás megállapodás szerint. Bizon irványmásolatokkal felszerelt ajánlatok Senta Villamostelep Senta címre leadandók: be. 8331

GÉPEK

FA-, BÁDOG-, FÉM

megmunkálására, valamint SZERSZÁMOK

továbbá transmissiók, motorok, cséplőgépek és ekék — állandóan raktáron:

KARLO JETZBACHER D. D. ZAGREB,

Viaika ul. 25. — Telefon 4-99.

Vezérképviselete közelkört cégeknek: Zimmermann-Werke Chemnitz, A. B. C. Motoren-Ges. Wien-Gunzramsdorf, Arthur Hauser & Co. S. heiligenbrunn.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZKEKET

tapetákat és mindennemű fémtekezési cikkeket gyári árban ajánl: „PAX” fémtekezési cikkek és művirág nagykereskedés NOVISAD, KRALJA PETRA 4.